

ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการนำฟิสิกส์อัตราสุกกากระบบฮาร์โมนิ

มาใช้ในประเทศไทย

นายวรวิทย์ วิบูลย์ศิริชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาคณิตศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-384-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017378

117849691

THE EFFECTS AFTER THE IMPLEMENTATION OF THE
HARMONIZED SYSTEM BASED TARIFF IN THAILAND

Mr. Waravut Vibulsirichai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-384-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการนำนิกิต้อตราศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์
มาใช้ในประเทศไทย

โดย นายวรุณี วิบูลย์ศิริชัย

ภาควิชา นิติศาสตร์

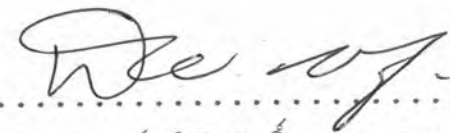
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มพร ปัจจุบันนท์

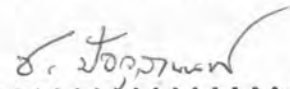

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

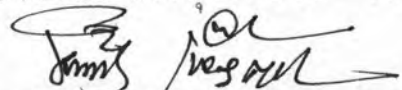

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

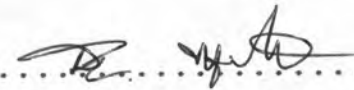

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิชัยศักดิ์ หรขางกูร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุ่มพร ปัจจุบันนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรพันธ์ุ เข็อบญชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิมนต์กาญจน์ หล่อศิริไพบูลย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุชัย นวลพานิชผล)

วรวิดิ วิบูลย์ศิริชัย : ผลที่เกิดขึ้นภายหลังการนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์มาใช้ในประเทศไทย (THE EFFECTS AFTER THE IMPLEMENTATION OF THE HARMONIZED SYSTEM BASED TARIFF IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชุมพร บัจจสานนท์, 226 หน้า. ISBN 974-579-384-1

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะได้ทราบถึงโครงสร้างของพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์ ตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์ ซึ่งประเทศไทยได้นำระบบดังกล่าวมาใช้แทนระบบเดิม โดยตราเป็นพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ว่ามีผลดีและผลเสียอย่างไร และพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์นี้ มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และการค้าของประเทศไทยในปัจจุบันหรือไม่อย่างไร

การวิจัยพบว่า พิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์ มีวิธีการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าที่มีความละเอียดชัดเจนมากขึ้นกว่าระบบเดิม ซึ่งมีความเหมาะสมกับสภาพการค้าในปัจจุบัน ในส่วนของหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การตีความ เพื่อให้เหมาะสมกับชนิดของสินค้าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ส่วนในกรณีของการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น เนื่องจากการใช้ระบบฮาร์โมนายซ์ อนุสัญญาฉบับนี้ก็ได้มีการกำหนดไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และมีองค์การที่เข้ามารับผิดชอบในการระงับข้อพิพาท ซึ่งทำให้กระบวนการระงับข้อพิพาท เป็นไปอย่างมีระบบ และเหมาะสมกับสภาพของสังคมระหว่างประเทศในปัจจุบัน

ส่วนผลที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยนั้น เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในระยะของการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม และมุ่งส่งเสริมในด้านการค้ากับต่างประเทศ การนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนายซ์มาใช้ จึงเป็นการเหมาะสม ซึ่งทำให้ประเทศไทยเป็นที่เชื่อถือ และยอมรับจากนานาประเทศ และเป็นผลดีต่อการค้าในอนาคต

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

WARAVUT VIBULSIRICHAI : THE EFFECTS AFTER THE IMPLEMENTATION OF THE HARMONIZED SYSTEM BASED TARIFF IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.Dr.CHUMPHORN PACHUSANOND, 226 PP.

This research aims to obtain knowledge about the structure of the harmonized system, according to the International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System, which was proclaimed as the Customs Tariff Decree B.E.2530 and used in replace of the previous system in Thailand. This is also to analyse its merits, demerits and suitability to the present economic and trading conditions of Thailand.

From the research, it is found that the commodity classification method of the harmonized system is more precise than the previous one, which makes it suitable for the current trading condition.

Additionally, its interpretation criteria on commodity classification was amended to suit the existing commodity. Moreover, a systematic procedure and an organization were established to suspend the international dispute caused by the use of harmonized system. This is suitable for the present international society.

In conclusion, the harmonized commodity description and coding system is suited for Thailand, who is in the changing process to be a newly industrialized country and promotes the international trading since the harmonized system will cause Thailand reliable and acceptable at international level and benefit her trade in the future.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง ของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุบันท์ ที่กรุณาไว้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำชี้แนะในการแก้ไขเค้าโครงอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ทำให้ผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชาการทางนิติศาสตร์เป็นอย่างมาก ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตินันท์ เชื้อบุญชัย, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อาจารย์ ดร. นิर्मภากาจน์ หล่อศิริไพบูลย์ และท่านอาจารย์ สุชัย พูลพานิชผล แห่งกรมศุลกากร ที่กรุณาให้คำปรึกษา แสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้ง ให้ความเมตตาเอาใจใส่ต่อการทำวิทยานิพนธ์ และได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร. ฉวีวรรณ คงเจริญกิจกุล, คุณชูชาติ อัสวโรจน์, คุณพัชรา สิมะวิบูลย์, คุณอภิวุฒิ กุลกานต์สวัสดิ์, คุณกฤษฎา ทองธรรมชาติ, คุณประชुर วิเชียร แห่งกรมศุลกากร คุณสายนิม จันทร์ถนมาน แห่งกรมการค้าต่างประเทศ ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านข้อมูล และข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา พี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนดีอยู่บ้าง ผู้เขียนขอขอบพระคุณแก่บิดามารดาของผู้เขียนที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้เขียนเป็นผู้ใฝ่ศึกษา และขอบพระคุณบรรดาบูรพาจารย์ที่ได้สั่งสอนผู้เขียน ตลอดจน บรรดาท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เขียนตำราและบทความ ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษา และในท้ายที่สุดขอขอบเป็นเกียรติแก่คุณนพจร วิบูลย์ศิริชัย ที่ได้เสียสละและให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมาจนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

วรวุฒิ วิบูลย์ศิริชัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

กิตติกรรมประกาศ..... ฉ

บทนำ..... 1

บทที่

1 ความเป็นมาและบทบาทของพิกัดอัตราศุลกากร..... 7

1.1 ลักษณะและความหมายของพิกัดอัตราศุลกากร..... 7

1.1.1 การจำแนกประเภทสินค้า..... 7

1.1.2 อัตราอากรศุลกากร..... 8

- อัตราเรียกเก็บตามสภาพ (Specific Rate of Duty)

- อัตราเรียกเก็บตามราคา (Ad Valorem rate of Duty)

- อัตราผสม (Compound)

1.1.3 ข้อดีและข้อเสียของอัตราเรียกเก็บตามสภาพ
และอัตราเรียกเก็บตามราคา..... 9

1.2 บทบาทของพิกัดอัตราศุลกากรในระบบเศรษฐกิจ..... 12

1.2.1 การเพิ่มรายได้ของรัฐบาล..... 13

1.2.2 การคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ..... 14

1.2.3 การคุ้มครองการบริโภค..... 15

1.2.4 ความมั่นคงของชาติ..... 16

1.3 ระบบการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า..... 17

1.3.1 การจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามระบบ CCCN..... 19

(Customs Co-operation Council Nomenclature)

1.3.2 การจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามระบบ SITC..... 22

(Standard International Trade and Classification)

1.3.3 การจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามระบบ HS..... 24

(Harmonized Commodity Description and Coding System)

2	ลักษณะของพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี	
	ตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี.....	27
2.1	ความหมายและวัตถุประสงค์ของพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี.....	28
2.2	โครงสร้างการจำแนกประเภทสินค้าตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี ศึกษาเปรียบเทียบระบบ CCCN.....	31
2.3	พันธะผูกพันในหลักการจำแนกประเภทสินค้าตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี.....	64
2.3.1	พันธะผูกพันที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา.....	66
	-พันธะผูกพันในการจัดทำกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากรให้สอดคล้องกับระบบฮาร์โมนี.....	67
	-พันธะผูกพันในการใช้หลักเกณฑ์การตีความและหมายเหตุของหมวด ตอน และประเภทย่อย.....	68
2.3.2	พันธะผูกพันที่ไม่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญา.....	68
2.4	ข้อยกเว้นต่อพันธะผูกพันในหลักการจำแนกประเภทสินค้าตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี.....	69
2.4.1	ข้อยกเว้นในการใช้ประเภทและประเภทย่อยในการจำแนกประเภทสินค้า.....	69
2.4.2	ข้อยกเว้นของประเทศกำลังพัฒนาในการใช้ระบบการจำแนกประเภทสินค้า.....	70
2.5	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสินค้าเข้าประเภทพิกัดตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี.....	78
2.5.1	การพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการตีความระบบฮาร์โมนี (Interpretative Rule).....	78
2.5.2	การพิจารณาจากหมายเหตุของหมวดและหมายเหตุของตอนและหมายเหตุของประเภทย่อย (Section Notes, Chapter Notes and Subheading Notes).....	87
2.5.3	การพิจารณาจากเอกสารเสริมของระบบฮาร์โมนี (Complementary Publication).....	89

2.5.3.1	Explanatory Note.....	89
2.5.3.2	Alphabetical Index to the Nomenclature and Explanatory Note.....	90
2.5.3.3	Compendium of Classification Opinion.....	91
2.6	<u>สถานะทางกฎหมายของการจำแนกประเภทสินค้า, หลักเกณฑ์การตีความ, หมายเหตุของหมวด ตอนและประเภทย่อย และเอกสารของระบบฮาร์โมนี</u>	91
2.7	<u>การระงับข้อพิพาทในการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามอนุสัญญา พิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี</u>	92
2.7.1	การระงับข้อพิพาทโดยประเทศคู่ผู้ทำสัญญา.....	93
2.7.2	การระงับข้อพิพาทโดยคณะกรรมการระบบฮาร์โมนี.....	93
2.7.3	การระงับข้อพิพาทโดยคณะกรรมการความร่วมมือทางศุลกากร.....	94
2.7.4	การแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยคู่กรณีตกลงกันล่วงหน้า ยอมตนเข้าผูกพันตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ หรือคณะมนตรี.....	95
3	<u>พิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี กับผลที่เกิดขึ้นภายหลังที่นำมาใช้ ในประเทศไทย</u>	96
3.1	<u>การจำแนกประเภทพิกัดสินค้าก่อนเข้าสู่ระบบสากล</u>	96
3.2	<u>ยุคการปรับตัวเข้าสู่งานศุลกากรระบบสากล</u>	98
3.3	<u>การจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามพระราชกำหนด พิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503</u>	99
3.4	<u>เหตุผลของการนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีมาใช้ ในประเทศไทย ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530</u>	101
3.5	<u>การเปลี่ยนแปลงหลักการและโครงสร้างการจำแนกประเภทสินค้า ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 เปรียบเทียบ พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530</u>	103

บทที่ ๔

3.5.1	การเปลี่ยนแปลงในบทบัญญัติทั่วไปเพื่อให้สอดคล้องกับการบังคับใช้ระบบฮาร์โมนีซ์.....	103
3.5.2	ความแตกต่างของหลักเกณฑ์การตีความพิกัดอัตราศุลกากร....	104
3.5.3	ความแตกต่างของการจำแนกประเภทสินค้า.....	107
3.5.4	ความแตกต่างเกี่ยวกับพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้าขาออกและการยกเว้นอากรศุลกากร.....	109
3.6	<u>ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายหลังการนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีซ์มาใช้ในประเทศไทย.....</u>	109
3.6.1	ลดปัญหาในการตีความพิกัดอัตราศุลกากร.....	110
3.6.2	ช่วยในการพิจารณาดำเนินนโยบายทางการคลังเกี่ยวกับการกำหนดอัตราอากรศุลกากร.....	112
3.6.3	ประโยชน์ในการเจรจาทางการค้า เพื่อแลกเปลี่ยนสิทธิประโยชน์ทางศุลกากรและส่งเสริมการส่งออก.....	114
3.6.4	ผลดีต่อการผลิต การลงทุน และความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคภายในประเทศ.....	116
3.7	<u>ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีซ์มาใช้.....</u>	117
3.7.1	ปัญหาการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าสิ่งทอ ซึ่งมีผลกระทบต่อโควตาการส่งออกสิ่งทอไปยังประชาคมเศรษฐกิจยุโรป....	117
3.7.2	ปัญหาการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ซึ่งมีผลกระทบต่อส่งออกมันสำปะหลังไปยังประชาคมเศรษฐกิจยุโรป.....	124
3.7.3	ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการบริหารงานของกรมศุลกากร.....	130
	-ปัญหาที่เกิดจากการย้ายพิกัดสินค้า.....	130
	-ปัญหาทางด้านศัพท์เทคนิค.....	131
	-ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความละเอียดของการจำแนกประเภทสินค้า.....	132
3.8	<u>การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อโต้แย้งในการใช้ระบบฮาร์โมนีซ์ของประเทศไทย.....</u>	133
3.8.1	กรณีมีข้อโต้แย้งและมีการแจ้งพิกัดโดยกรมศุลกากร.....	133

บทที่

3.8.2	กรณีมีข้อโต้แย้งและกรมศุลกากรขอคำปรึกษาปัญหาพิกัด จากคณะกรรมการความร่วมมือทางศุลกากร.....	137
3.9	<u>ผลของการนำระบบฮาร์โมนิส์มาใช้ โดยยังไม่เข้าเป็นภาคี ของอนุสัญญาศึกษาเปรียบเทียบกรณีเมื่อได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา.....</u>	142
3.9.1	<u>พันธะผูกพันของประเทศภาคี.....</u>	142
3.9.2	<u>สิทธิของประเทศภาคี.....</u>	144
3.9.3	<u>สรุปผลที่จะเกิดขึ้นกับสถานะต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติตามอนุสัญญา.....</u>	146
3.9.3.1	สถานะด้านการจัดทำและปรับปรุงกฎหมายพิกัด และรหัสสถิติ.....	147
3.9.3.2	สถานะด้านการเปิดเผยสถิติสินค้าเข้า-ออก แก่สาธารณชน.....	147
3.9.3.3	สถานะด้านการระงับข้อพิพาท.....	148
3.9.3.4	สถานะด้านการต้องปฏิบัติตามแนวคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการระบบฮาร์โมนิส์.....	148
4.	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	150
	บรรณานุกรม.....	158
	ภาคผนวก.....	165
	ประวัติผู้เขียน.....	226

ความเป็นมาของการศึกษา

สภาพของสังคมระหว่างประเทศในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ มุ่งที่จะกอบโกยผลประโยชน์และมุ่งที่จะเอาเปรียบซึ่งกันและกัน โดยอาศัยอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและมีข้อพิพาทเกิดขึ้นเสมอจนกระทั่งหลาย ๆ ฝ่ายเห็นว่าเหตุที่สังคมระหว่างประเทศมีความวุ่นวายอยู่เช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพของกฎหมายที่ใช้อยู่ในแต่ละประเทศ มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้แต่ละประเทศอาศัยเงื่อนไขของกฎหมาย มาใช้เป็นเครื่องต่อรอง จึงได้เกิดแนวความคิดร่วมกันว่า สมควรที่จะมีการจัดทำกฎหมายมาใช้เป็นเครื่องต่อรอง จึงได้เกิดแนวความคิดร่วมกันว่าสมควรที่จะมีการจัดทำกฎหมายที่มีลักษณะที่เป็นสากลในทุก ๆ ประเทศต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง และนำไปใช้ให้มีลักษณะที่เป็นเอกภาพ และเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ ปัจจุบันหนึ่งที่มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อวงจรของการค้าระหว่างประเทศ ก็คือ พิภักดิ์อัตราศุลกากร เนื่องจากพิภักดิ์อัตราศุลกากรมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะว่ารัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายทางการค้า โดยการใช้นโยบายอัตราศุลกากร ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ หรือมีผลต่อการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ในส่วนของประชาชนก็ย่อมจะได้รับ จากการที่รัฐบาลกำหนดนโยบายดังกล่าว

ในปี ค.ศ. 1970 คณะผู้แทนของคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Co-operation Council) ได้ทำการศึกษาโดยร่วมกับประเทศและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ถึงความเป็นไปได้ในการที่จะจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการจำแนกประเภทสินค้าให้มีลักษณะที่เป็นเอกภาพโดยมุ่งประโยชน์ทั้งทางด้านศุลกากรและประโยชน์ทางสถิติการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในขณะที่ทำการศึกษา ได้มีข้อโต้เถียงกันเป็นอันมาก ในส่วนของงานที่จะจำแนกประเภทสินค้าแต่ละชนิดไว้ในหมวดหรือตอนใดของพิภักดิ์อัตราศุลกากร ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่แต่ละประเทศต้องการที่จะปกป้องผลประโยชน์ของประเทศของตน ซึ่งการศึกษานี้ใช้เวลาถึง 13 ปี ประเทศต่าง ๆ จึงได้มีความเห็นชอบร่วมกัน และได้มีการนำ

ระบบการจำแนกประเภทสินค้าระบบใหม่มาใช้ คือ พิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์ (Harmonized Commodity Description and Coding System) โดยจัดทำขึ้นเป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศ คือ International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System

ก่อนปี พ.ศ.2531 ประเทศไทยมีพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นระบบพิกัดอัตราศุลกากรที่ไทยได้รับเอามาจากระบบการจำแนกประเภทสินค้า ระบบ CCCN (Customs Co-operation Council Nomenclature) และมีการใช้บังคับพระราชกำหนดฉบับนี้เรื่อยมาเป็นเวลาถึง 28 ปี จึงทำให้การจำแนกประเภทสินค้า ซึ่งคำนึงถึงเทคโนโลยีในการผลิตและสินค้าที่ค้าขายกันในขณะนั้น ไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีของโลก จึงเป็นผลให้พิกัดอัตราศุลกากรขาดความชัดเจน และทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และมีผลกระทบต่อการบริหารงานศุลกากรภายในประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2531 ประเทศไทยได้บังคับใช้พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ.2530 ซึ่งในพระราชกำหนดฉบับนี้ไทยได้รับเอาระบบการจำแนกประเภทสินค้าของระบบฮาร์โมนิซ์ มาแทนระบบ CCCN เดิม ในการที่ไทยนำเอาระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้นี้ ทำให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงกระทบในหลาย ๆ ด้าน ผู้ศึกษา จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาโครงสร้างของพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์ทั้งระบบว่ามีลักษณะอย่างไร โดยจะศึกษาถึงระบบการจำแนกประเภทสินค้า หลักเกณฑ์การจัดประเภทสินค้า เข้าพิกัดในกรณีที่มีปัญหา และจะศึกษาถึงการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า เมื่อได้ศึกษาถึงโครงสร้างของระบบแล้ว จะชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่นำเอาระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้ในประเทศไทย ทั้งในด้านปัญหาที่เกิดจากการจำแนกประเภทสินค้า ปัญหาทางด้านการระงับข้อพิพาท และผลบังคับตามคำตัดสิน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบทั้งในด้านการบริหารงานของกรมศุลกากร การส่งออก และการลงทุนภายในประเทศ และในส่วนอื่น ๆ โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำไปพิจารณาประกอบการดำเนินการในส่วนนั้น ๆ

สมมติฐานในการศึกษา

1. ต้องการศึกษากារจำแนกสินค้าระบบฮาร์โมนีไซส์ ว่ามีความเหมาะสมกับประเทศไทย
2. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสินค้าเข้าประเภทพิกัด ตามระบบฮาร์โมนีไซส์ มีความเหมาะสมกับประเทศไทย
3. การระงับข้อพิพาทในการจำแนกประเภทสินค้า ตามอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีไซส์ มีความเหมาะสมกับประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการวิจัยเอกสารจากข้อมูล หนังสือตำราทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ เอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้รับจากคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร และสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบ และจากผู้นำเข้า เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 บท ดังนี้

บทที่ 1 ต้องการศึกษาลักษณะทั่วไปของพิกัดอัตราศุลกากร ว่ามีความหมายอย่างไร และมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจอย่างไร จากนั้นจะศึกษาถึงระบบการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีไซส์ และจะศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละระบบ โดยจะศึกษาถึงระบบการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าของระบบ CCCN (Customs Co-operation Council Nomenclature) และระบบการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าของระบบ SITC (Standard International Trade and Classification) ว่ามีลักษณะอย่างไร และมีความสัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง จากนั้นจะศึกษาถึงระบบการจำแนกประเภทพิกัดสินค้าตามระบบฮาร์โมนีไซส์ ว่ามีลักษณะอย่างไร และมีวัตถุประสงค์อย่างไร โดยจะเป็นการนำเสนอในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อที่จะเชื่อมต่อไปในบทที่ 2 ซึ่งจะได้กล่าวถึงลักษณะของพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนีไซส์อย่างละเอียดต่อไป

บทที่ 2 จะศึกษาถึงลักษณะของพิกัดอัตราศุลกากร ระบบฮาร์โมนีไซส์ อย่างละเอียด โดยจะเริ่มจากโครงสร้างการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ซึ่งใน

ระบบฮาร์โมนี จะมีการจำแนกที่เพิ่มความละเอียดมากขึ้นถึงเลขรหัส 6 ตัว และได้ลดจำนวนตอนลงเหลือ 96 ตอน ซึ่งต่างจากระบบ CCCN ที่มีเลขรหัส 4 ตัวและมี 99 ตอน ซึ่งมีผลทำให้การจำแนกชนิดสินค้ามีความละเอียด และปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการจำแนกลดน้อยลง และจะศึกษาถึงพันธะผูกพัน และข้อยกเว้นในพันธะผูกพันในการใช้ระบบฮาร์โมนี ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ว่ามีกรณีใดบ้าง ส่วนต่อไปที่จะศึกษา คือการแก้ไขปัญหาในการจัดประเภทสินค้าว่าสมควรจะเข้าประเภทใดในกรณีสินค้านั้นมีส่วนผสมจากสารหลายชนิด หรือมีวิธีการผลิตที่ซับซ้อน ซึ่งในการแก้ปัญหานี้จะมีขั้นตอนการแก้ไขปัญห โดยพิจารณาหลักเกณฑ์การตีความ ซึ่งตามระบบฮาร์โมนีได้วางหลักเกณฑ์การตีความไว้ 6 ข้อ ซึ่งจะได้ศึกษาถึงวิธีการตีความดังกล่าวอย่างละเอียด และจะศึกษาต่อไปถึงการแก้ไขปัญห โดยพิจารณาจากหมายเหตุของหมวดและของตอน หรือพิจารณาจาก Explanatory Note และ Compendium of Classification Opinion ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะศึกษาถึงวิธีการ และขั้นตอนการแก้ไขปัญห เพื่อจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหต่าง ๆ ของระบบฮาร์โมนี

ส่วนต่อไปจะศึกษาถึงกรณีเมื่อเกิดกรณีพิพาทระหว่างประเทศในเรื่องของการจำแนกประเภทสินค้า โดยในการแก้ไขข้อพิพาทนี้ มาตรา 10 ของอนุสัญญาพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนี ได้วางหลักเกณฑ์ในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นไว้ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำเสนอถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการระงับข้อพิพาทแต่ละกรณีว่ามีอย่างไร และจะชี้ให้เห็นถึงคำตัดสินและผลของคำตัดสินของคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร ว่าจะมีผลบังคับตามคำตัดสินที่เกิดขึ้นกับประเทศคู่กรณีอย่างไร

บทที่ 3 จะเป็นการวิเคราะห์ถึงผลที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่นำเอาระบบฮาร์โมนีมาบังคับใช้ในประเทศไทย โดยในตอนต้นบทจะศึกษาถึงลักษณะการจัดเก็บภาษีศุลกากรของไทยก่อนเข้าสู่ระบบสากลว่ามีลักษณะอย่างไร และจะศึกษาถึงลักษณะการจำแนกประเภทสินค้า ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 อย่างคร่าว ๆ และจะกล่าวถึงเหตุผลที่ไทยต้องนำเอาระบบฮาร์โมนีมาใช้ โดยจะชี้ให้เห็นถึงข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่ชัดเจนของพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นระบบของ CCCN

ส่วนต่อไปที่จะศึกษา คือผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีการนำเอาระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้ โดยมีการตราพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2538 ขึ้นมารองรับ ในด้านของผลประโยชน์นั้นภายหลังจากมีการนำเอาระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้ในส่วนของความละเอียดชัดเจน คือการลดปัญหาในการจำแนกประเภทสินค้า ทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถจัดสินค้าเข้าประเภทพิกัดได้ง่ายขึ้น ในส่วนของ การส่งออกนั้น ได้มีผลดีขึ้นอย่างมาก เนื่องจากการเจรจาทางการค้าระหว่าง ประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนสิทธิประโยชน์ทางศุลกากร ทำได้สะดวก ถูกต้องและแน่ชัดขึ้น ทั้งในกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศภาคีแกตต์ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำข้อเท็จจริงมากล่าวให้ทราบโดยละเอียด

ในส่วนของปัญหานั้น จะศึกษาถึงปัญหาโดยแยกพิจารณาออกเป็น 3 กรณี คือ

ปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการนำพิกัดอัตราศุลกากร ระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้ ในส่วนของโควตาการส่งออกสิ่งทอไปยังประเทศประชาคมยุโรป เนื่องจากคำจำกัดความของสิ่งทอในระบบฮาร์โมนิซ์ ต่างจากในระบบ CCCN เดิม ซึ่งจะศึกษาถึงคำจำกัดความเดิมตามระบบ CCCN ว่ามีลักษณะอย่างไร และในระบบฮาร์โมนิซ์มีลักษณะอย่างไร โดยจะนำปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาศึกษาโดยละเอียด

ปัญหาต่อไปที่จะศึกษา คือปัญหาในเรื่องของมันสำปะหลังของไทยที่ส่งออกไปยังประเทศประชาคมยุโรป ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดประเภทพิกัดอัตราศุลกากร เนื่องจากเมื่อมีการนำพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิซ์มาใช้แทนระบบ CCCN แล้ว พิกัดของมันสำปะหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และคำจำกัดความเดิมก็เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในปัจจุบันนี้ปัญหายังไม่เกิดขึ้น เนื่องจากไทยได้ทำสัญญาจำกัดการส่งออกกับกลุ่มประเทศประชาคมยุโรป ทำให้มันสำปะหลังของไทยเสียภาษี 6% ตามข้อตกลง แต่หากเมื่อสัญญานี้สิ้นสุดลง ประเทศไทยอาจจะต้องเสียภาษีสูงถึง 28% ตามการจัดประเภทพิกัด และคำจำกัดความใหม่ตามระบบฮาร์โมนิซ์ ซึ่งในส่วนนี้จะได้ศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ส่วนปัญหาทางด้านการบริหารงานบุคคลของกรมศุลกากรนั้น จะมีปัญหาเนื่องจากระบบฮาร์โมนิซ์ได้มีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง ในการจำแนกประเภทพิกัดสินค้า ซึ่งทำให้บุคลากรของกรมศุลกากรต้องทำความเข้าใจกับระบบใหม่ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากในระยะแรก ๆ แต่ในระยะต่อมาได้มีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เรื่อยมา ซึ่งผู้ศึกษาจะได้เสนอข้อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

ในส่วนท้าย จะกล่าวถึงปัญหาของการนำระบบฮาร์โมนิมาใช้ โดยที่ประเทศไทยยังไม่เป็นภาคีของอนุสัญญาฯ โดยเปรียบเทียบถึงสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ว่าเมื่อเข้าเป็นภาคีแล้วจะมีผลดีและผลเสียอย่างไร โดยเปรียบเทียบกับการใช้ในปัจจุบัน

บทที่ 4 สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ โดยนำผลการวิจัยจากบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 มาสรุป พร้อมกับเสนอแนะแนวทางในการใช้ระบบฮาร์โมนิ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. หน่วยงานภาครัฐบาลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะได้ประโยชน์จากผลการศึกษา โดยสามารถนำไปประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางด้านนิติศาสตร์และการ และสามารถกำหนดอัตราอากรศุลกากรให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศและสามารถนำเอาข้อมูลที่ได้ไปแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการบังคับใช้พระราชกำหนดนิติศาสตร์ พ.ศ. 2538

2. ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำของเข้า ผู้ส่งออก หรือตัวแทน สามารถนำเอาหลักเกณฑ์และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประกอบการพิจารณา เพื่อติดต่อค้าขายกับต่างชาติได้ โดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ และสถิติที่จัดเก็บตามระบบฮาร์โมนิ

3. เนื่องจากผู้ศึกษารับราชการอยู่ในกรมศุลกากร ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดเก็บภาษีศุลกากร ผู้ศึกษาได้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรมศุลกากร ผู้ศึกษาจึงมีความตั้งใจที่จะศึกษาระบบฮาร์โมนิอย่างละเอียด เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานที่ผู้ศึกษารับราชการอยู่ และเพื่อผู้ศึกษาจะได้มีความรู้เพิ่มเติมในส่วนของนิติศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป

4. นิสิต นักศึกษา หรือบุคคลผู้สนใจในเรื่องนิติศาสตร์สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการศึกษาต่อไป